

92^e Synode zitting van de OKKN.

Puntsgewijze bespreking van enkele belangrijke aspecten van de afgelopen Synode. Volledige notulen volgen nog.

1. Opening van de Synode door de voorzitter van het Presidium, dhr. Patrick Groenewegen

Welkom aan alle aanwezigen. Na het bespreken van de financiën en de begroting in de ochtend, zal het middagprogramma gewijd worden aan het bespreken van het rapport van de Commissie Stevens, inzake misbruik binnen de OKKN. Daarin is ruim de tijd voor **dialogoog**. Met het rapport in handen, kunnen we nu gezamenlijk het gesprek voeren.

Oproep: de synode heeft eerder zelf besloten tot het willen inleveren van een **diaconaal jaarverslag**, per parochie/statie. Wederom is er dit jaar maar één verslag binnen gekomen, van de Statie Twente (waarvoor dank). De oproep van de voorzitter aan de synode is, om óf te besluiten, komend jaar, dit niet meer te willen doen (en zich daarover uit te spreken), óf conform afspraak de stukken aan te leveren.

Notulencommissie: dank aan de vrijwilligers voor deelname in de notulencommissie, te weten: mw. Feli Platzer (bisdom Utrecht), dhr. Henk Groen (bisdom Haarlem), dhr. Henk Schoon (geestelijkheid).

2. Jaarrekening 2017, vooruitblik en begroting 2019

De thesaurier-generaal, Herman Toorman, heeft de rekening over 2017 gepresenteerd en opvallende zaken daarin.

Dit financieel verslag is door de synode **goedgekeurd**.

Bij de vooruitblik op het lopend jaar en de begroting van 2019 werd door meerdere synodalen opgemerkt, dat zij een wat meer lange termijn visie hierin missen; graag zouden ze bijvoorbeeld een vijf-jaren plan aan de begroting toegevoegd zien.

De parochie Amersfoort was voornemens een motie in te dienen, betreffende de financiële situatie van de kerk en wil daarbij een meer duidelijk plan achter de toekomstige begroting zien. De oorspronkelijke tekst van de motie stuitte op wat weerstand bij de synodalen en werd niet realistisch geacht. Een directe herformulering kon niet worden gevonden.

Het stemmen over de motie werd daarom uitgesteld naar het eind van de middag.

De volgende formulering werd door de synodalen opgesteld:

“ De Synode verzoekt het Collegiaal bestuur c.q. de TG

Om, in overleg met een delegatie uit de Synode, aan de begroting 2020 toe te voegen een meerjarenbeleidsplan met financiële onderbouwing.

Getekend,

*Dick Brons, eerste synodaal Amersfoort
Lydia Janssen, tweede synodaal Amersfoort “*

...en werd door de synodalen **aangenomen**.

Ook de stemming over de begroting zelf werd, mede wegens tijdsgebrek, naar de middag verschoven. Een factor hierin was het moeten stemmen over de begroting, zonder nog te hebben gesproken over eventuele posten daarin voortvloeiend uit het Plan van aanpak, naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Stevens, en de evaluatie van het project Jongerenpastoraat.

Uiteindelijk is over een begroting *onder voorbehoud* gestemd, volgens de volgende formulering:

“ De synode stemt in met de begroting zoals die nu voorligt met de volgende aanvullingen:

- 1. De post m.b.t. het jongerenpastoraat slechts goedgekeurd is mits daar in de voorjaarsynode positief over wordt geadviseerd.*
- 2. Het CB de ruimte krijgt om zowel op de exploitatiekosten als in de vorm van een project extra uitgaven mag doen in het kader van het plan van aanpak ‘seksueel misbruik’ onder de voorwaarde dat deze extra uitgaven volledig gedekt worden door extra inkomsten. “*

Onder deze formulering is de begroting 2019 **aangenomen**.

Overige relevante punten m.b.t. de begroting:

- Parochies dienen statutair hun begroting vast te stellen in de voorjaarsvergadering, maar de TG stelt pas later in het jaar het normbedrag voor een pastoorssalaris vast. Daardoor kan in de begroting van de parochie geen rekening gehouden worden met de juiste afdracht voor de pastoorsformatie. De TG heeft toegezegd na te denken hoe de tijdlijnen beter op elkaar kunnen worden afgestemd. Overigens is ter synode al geopperd dat je als parochie natuurlijk bij voorbaat van een verhoging van 3% kunt uitgaan.
- De conceptbegroting wordt begin juli aan de synode toegezonden, maar het overleg met de fondsen is pas begin september en dat kan ook niet veel eerder. Toegezegd is dat al in de definitieve stukken voor de synode (eind september) een begroting zal worden toegevoegd waarin de uitkomsten van het beraad met de fondsen zijn verwerkt.
- In de voorjaarsynode zal er concretere informatie worden gegeven over de financiële consequenties van het PvA Misbruik.

3. Agendapunten: Statuutwijzigingen – Evaluatie Project Jongerenpastoraat

In overleg met de betrokken personen en de synodalen, die op grond van (het niet behandelen van) deze agendapunten moties hadden ingediend, is een voorstel gedaan aan de synodalen om deze punten te behandelen in een extra in te stellen **voorjaarsynode**.

Dit voorstel werd **aangenomen** door de Synode.

Het Presidium komt, in overleg met het CB, zo snel mogelijk met een datumvoorstel.

4. Bespreking Rapport onderzoekscommissie Seksueel misbruik in de OKKN.

Dit agendapunt werd in 3 blokken besproken.

Blok 1: Algemene reactie van de leden van de Synode op de rapportage;

De leden van de Synode werden uitgenodigd om te reageren op het rapport en de afgelopen periode. Meerdere synodalen maakten hierbij gebruik van hun spreekrecht, om hun zorgen uit te

drukken over hoe in het verleden met slachtoffers omgegaan is; welke acties men naar aanleiding hiervan (niet) genomen heeft; en zorgen over de samenwerking en onderlinge overdracht van casuïstiek tussen de bisschoppen.

Ook werd waardering uitgesproken, voor de geboden mogelijkheden om met elkaar en met de bisschoppen over het rapport te kunnen spreken. Er werd een hoop uitgesproken, voor het doorvoeren van veranderingen, maar vooral ook duurzame veranderingen. Het bijstaan van de slachtoffers, het niet weggijken maar juist erkenning en hulp bieden. Maak slachtoffers niet klein.

De voorzitter van het presidium gaf tevens spreektijd aan twee slachtoffers van seksueel misbruik, om hun verhaal te doen.

Blok 2: Statements van de bisschoppen en vragen daarbij.

Bij de synodestukken zijn statements bijgevoegd van de beide bisschoppen, over hun gedachten bij het rapport, het proces en hun rol in het verdere uitvoeren van de noodzakelijke beleidsveranderingen.

Beide bisschoppen zijn voornemens aan te blijven in hun huidige functie en hun verantwoordelijkheden hierin te dragen.

Een centrale vraag daarin voor hen ook werd genoemd was: waar hebben de slachtoffers het meeste aan?

Opstappen betekent ook; het loslaten en niet meer vanuit bestuursfunctie kunnen helpen.

Aanblijven betekent ook; verantwoordelijkheid nemen voor het ambt waarvoor je aangesteld bent.

Ze zien het dan ook als hun taak om leiding te geven aan attitudeverandering in de kerk.

Een optionele meningspeiling over het vertrouwen van de synodalen in het Collegiaal Bestuur, de bisschoppen en in de OKKN als geheel, werd door de synodalen bediscussieerd maar uiteindelijk niet nodig geacht.

Blok 3 – Het bespreken van de aanbevelingen uit het rapport

De zeven aanbevelingen uit het rapport werden inhoudelijk besproken.

In het algemeen werd een behoefte gevoeld, om van de vorderingen van de uitvoering van het plan van aanpak op de hoogte te worden gehouden. Geopperd werd om op de eerder afgesproken in te richten Voorjaarsynode al een eerste rapportage te krijgen van deze vorderingen. Het CB is daarmee akkoord gegaan.

Een zeer beknopte samenvatting van enkele gedachten bij de aanbevelingen uit het rapport:

Aanbeveling 1: Het is van belang dat de kerk de hoogste prioriteit geeft aan het slachtoffer.

→ *potentiële* slachtoffers, omdat meer dan het bekende alleen; *belang* van het slachtoffer.

Aanbeveling 2; Het is van belang om vertrouwenspersonen aan te stellen → = *zowel binnen als buiten de kerk*. Voor 'slachtoffers' en voor iedereen die mogelijk onjuiste situaties met een ander in vertrouwelijke sfeer wil bespreken. Man/vrouw verdeling belangrijk, ook 'sollicitatie' procedure i.v.m. toch gecompliceerde taak.

Aanbeveling 3 : Het is raadzaam om in opleiding en pastorale praktijk aandacht te besteden aan seksueel grensoverschrijdend gedrag → niet alleen maar *seksueel* grensoverschrijdend gedrag. Intervisie eventueel ook interkerkelijk? Aandacht binnen de opleiding gaat er al naar toe, maar kan nog enigszins uitgebreid. Tijd en ruimte binnen het curriculum echter wel beperkt. Selectie kandidaten niet zozeer aan de poort (iedereen mag theologie studeren), maar wel vóór toelating tot het ambt. Ambt houdt qualitate qua een machtspositie/afhankelijkheid in, waardoor professionalisering op dit punt (bewustzijn en aandacht) noodzakelijk is.

Aanbeveling 4: Enige onderwerpen in het personeelsbeleid verdienen nadere aandacht →

Wat wordt gemist? De commissie Bestuur & Organisatie heeft al veel werk verricht! Nieuwe HR-medewerker moet dat meenemen.

Let vooral op de situatie m.b.t. machtsrelaties, niet op specifiek jeugdkampen en dergelijk. Meenemen in rapportage, in hoeverre dossiervorming rondom vrijwilligers mogelijk/geoorloofd is.

Aanbeveling 5: Het meldpunt voor slachtoffers van seksueel misbruik zou nader moeten worden bezien: alleen seksueel misbruik, of ook andere vormen van onrecht? Mogelijk SHN voor 'andere' gevallen? Aandacht ook voor praktische toepassing in de kerk, bijv. foldertjes, expliciet meenemen in het plan van aanpak.

Aanbeveling 6: De klachtenprocedure zou nader bekeken moeten worden;

Veel te winnen op dit punt, onderstreept de synodaal van Amersfoort. Ondersteuning van de aanbeveling (en actiepunten).

Aanbeveling 7: Een daadkrachtig en slagvaardig bestuur?

Het CB zal eerst gaan praten met synode en geestelijkheid; daaruit vloeien hopelijk ook handvatten voort voor de parochies en staties. Maar: parochies, reflecteer zelf ook! Zet al stappen, waar mogelijk, vóór dit vanuit het landelijke wordt aangeboden.

Wat is de cultuur, die beter moet? Had die veranderingsslag misbruik voorkómen? → nee, waarschijnlijk niet, maar zeer mogelijk wel de reactie erop verbeterd.

Samenwerking bisschoppen? Kunnen wel door één deur, maar samenwerking vaak moeizaam – allebei een visie, die ze niet kunnen loslaten, omdat dat onderdeel is van hun zijn in de kerk. Loslaten van die visie kan eigenlijk niet, in het functioneren. De aartsbisschop van Utrecht stelt wederom voor, om vooral na te denken over de vraag: "welke kerk willen we samen zijn?"

Dát gesprek gemist, de laatste jaren! Daarin ook discussie en reflectie over het ambt.

5. Afronding

Na het afronden van het laatste agendapunt, werden nog enkele stemmingen gehouden rondom de begroting (zie eerder). Tot slot werd nog dank uitgesproken voor de betrokkenen en afscheid genomen van scheidend vicevoorzitter van het Presidium, Jillis van Maaren. De stemming over kandidaten voor deze vacature zal op de Voorjaarsynode worden gehouden.

Na het afsluitend gebed van de Aartsbisschop van Utrecht, werden de synodalen uitgenodigd tot een borrel.

6. Voorjaarsynode

De voorlopige datum is gesteld op **zaterdag 16 maart 2019**.